

INNOVATION TEXNOLOGIYALAR VA RAQAMLI PLATFORMALAR

Pardayeva Durdona Muxritdinovna

Angren Universiteti Iqtisodiyot yo'nalishi I bosqich magistri

Kalit so'zlar: Texnologik innovatsiyalar, sun'iy intellekt, raqamli platformalar, global iqtisodiy integratsiya,

Annotatsiya: Ushbu maqolada innovatsion texnologiyalar va raqamli platformalarning iqtisodiy, ijtimoiy va madaniy sohalaridagi ahamiyati hamda ularning inson hayoti va davlat boshqaruvidagi transformatsion roli tahlil qilinadi. Maqolada shuningdek, texnologik taraqqiyotning afzalliklari bilan birga olib keladigan xavf va tahdidlar, kadrlar salohiyatini oshirish zarurati, raqamli tengsizlik muammolari ham yoritilgan.

Abstract: This article provides an in-depth analysis of the significance of innovative technologies and digital platforms in economic, social, and cultural spheres. In particular, it highlights their role in improving the quality of human life and transforming public administration. Additionally, the article addresses the advantages of technological advancement alongside emerging risks and threats, such as digital inequality, information security issues, and the need for developing qualified human resources.

Kirish

XXI asr — raqamli texnologiyalar asridir. Butun dunyoda texnologik innovatsiyalar mislsiz sur'atlarda rivojlanmoqda. Ular nafaqat ishlab chiqarish va iqtisodiyotda, balki kundalik hayot, ta'lim, sog'liqni saqlash, davlat boshqaruvi va ijtimoiy xizmatlarda ham chuqur iz qoldirmoqda. Har bir yangi texnologiya mavjud tizimlarni yangilashga, ularni raqamlashtirishga turtki bo'lmoqda. Ayniqsa, pandemiya davrida raqamli platformalarning qanchalik muhim ekani yaqqol namoyon bo'ldi.

Hozirgi zamon – raqamlashtirish, sun'iy intellekt, Internet tarmoqlari va avtomatlashtirilgan tizimlar asridir. Innovatsion texnologiyalar nafaqat ishlab chiqarish jarayonlarini optimallashtiradi, balki ijtimoiy hayotni ham yangi bosqichga olib chiqmoqda. Raqamli platformalar esa ushbu texnologiyalar asosida global tarmoqlar orqali xizmat va mahsulotlar almashinuvini soddalashtirib bermoqda.

1. Innovatsion texnologiyalar tushunchasi va ularning turlari

Innovatsion texnologiyalar bu — yangilikka asoslangan, mavjud muammolarga yangi, samarali yechimlar taklif etuvchi texnik va texnologik yondashuvlardir. Ular quyidagi asosiy yo'nalishlarda rivojlanmoqda:

- Sun'iy intellekt (AI)
- Buyumlar Interneti (IoT)
- Katta ma'lumotlar (Big Data)

- Bulutli hisoblash (Cloud Computing)
- 3D chop etish texnologiyasi

2. Raqamli platformalarning mohiyati va turlari

Raqamli platformalar – bu foydalanuvchilar va xizmat ko‘rsatuvchilar o‘rtasida interaktiv o‘zaro aloqani tashkil qiluvchi, raqamli texnologiyalarga asoslangan tizimlardir. Ular iqtisodiy, ijtimoiy va axborot makonini birlashtiruvchi markaziy vositaga aylanmoqda.

Asosiy turlari:

-
- Savdo platformalari: Amazon, Alibaba, OLX
 - To‘lov tizimlari: Payme, Click, Apple Pay
 - Ta‘lim platformalari: Coursera, Khan Academy, Moodle
 - Axborot platformalari: Google, YouTube
 - Ijtimoiy platformalar: Facebook, Telegram, TikTok

3. Innovatsion texnologiyalar va platformalarning iqtisodiyotga ta‘siri

Raqamli texnologiyalar iqtisodiy jarayonlarni avtomatlashtiradi, xatoliklarni kamaytiradi, xarajatlarni optimallashtiradi va real vaqt rejimida nazorat qilish imkonini beradi. Bu esa iqtisodiy o‘lishni jadallashtiradi. Raqamli platformalar esa yangi bozorlarni ochadi, mahsulot va xizmatlarga global kirish imkoniyatini yaratadi.

Iqtisodiy ta‘sirlar:

-
- Ishlab chiqarishning tezlashuvi va arzonlashuvi
 - Yangi ish o‘rinlari va kasblarning paydo bo‘lishi
 - Global raqobat muhitining kuchayishi
 - Bozorlarning raqamli muhitga ko‘chishi

4. Raqamli texnologiyalar ta‘lim va sog‘liqni saqlash sohasida

Ta‘lim:

-
- Masofaviy o‘qitish, onlayn imtihonlar
 - Interaktiv darsliklar va sun‘iy intellektga asoslangan baholash tizimlari
 - Livestream va videoarxivlar orqali ochiq bilim

Sog‘liqni saqlash:

-
- Elektron tibbiy kartalar va raqamli sog‘liq pasportlari
 - Telemeditsina: shifokor bilan masofadan maslahat
 - Diagnostika uchun AI vositalari

5. Raqamli transformatsiya yo‘lidagi muammolar

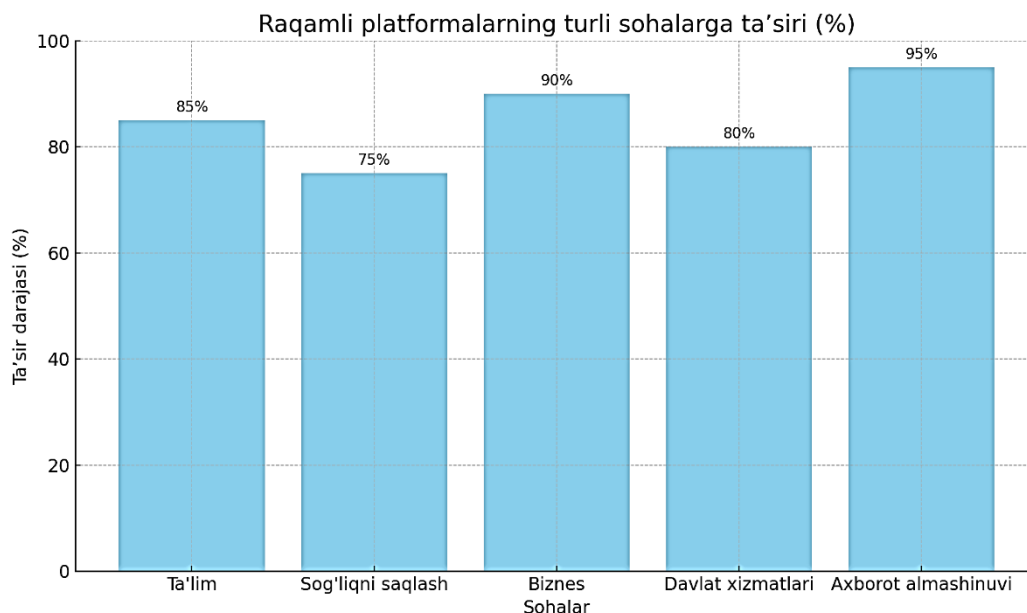
- Raqamli tengsizlik
- Kiberxavfsizlik tahdidlari
- Kadrlar yetishmovchiligi
- Texnologik infratuzilmaning cheklanganligi

6. Rivojlanish istiqbollari

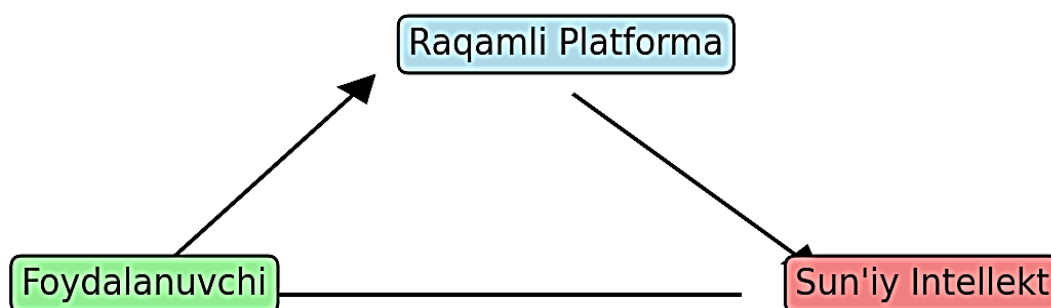
Kelajakda har bir korxona o'z faoliyatini raqamlashtirishga majbur bo'ladi. Sun'iy intellekt inson mehnatining ko'plab turlarini almashtiradi. Davlat xizmatlari 100% onlayn bo'ladi va blokcheyn asosida shaffof boshqaruv shakllanadi.

Ilova: Grafik va rasmlar

1. Raqamli platformalarning turli sohalarga ta'siri:

2. Raqamli platformalar va sun'iy intellekt o'rtasidagi o'zaro aloqani ifodalovchi sxema:

Xulosa

Innovatsion texnologiyalar va raqamli platformalar taraqqiyotning ajralmas qismiga aylanmoqda. Ular inson salohiyatini ro'yobga chiqarish, resurslardan oqilona foydalanish va global iqtisodiy integratsiyaga xizmat qilmoqda. Shu bois, har bir mamlakat, har bir tashkilot bu jarayonni to'g'ri yo'lga qo'yishi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. To'raqulov D. "Innovatsion rivojlanish asoslari". Toshkent, 2022.
2. UNCTAD. "Digital Economy Report", 2023.
3. World Economic Forum. "The Future of Jobs Report", 2024.
4. Najimadinov R.D. WAYS TO ENSURE ECONOMIC GROWTH BASED ON INCREASING THE EFFICIENCY OF THE INDUSTRIAL SECTOR International Conference on Developments in Education Hosted from Amsterdam, Netherlands <https://innovateconferences.org> 22nd May, 2025
5. Najimadinov R.D. Mamlakat iqtisodiy rivojlanishida sanoatning roli va uni rivojlantirish yo'llari. "RAQAMLI IQTISODIYOT" ILMIY-ELEKTRON JURNALI | 2025 y. 10-SON 452-460 b.
6. Najimadinov R. D. Analysis of population employment in Uzbekistan and its solutions. International Conference on Developments in Education Hosted from Saint Petersburg, Russia <https://innovateconferences.org> 23rd May, 2025
7. Karimov M. "Raqamli transformatsiya va boshqaruv". Toshkent, 2023.
8. Schwab K. "The Fourth Industrial Revolution". World Economic Forum, 2017.
9. OECD. "Digital Transformation in Government", 2022.